

Kuntavaalit

Kuntavaaleissa valitaan kunnan ylimmän päättävän elimen eli kunnanvaltuuston jäsenet ja varajäsenet. Kuntavaalit järjestetään neljän vuoden välein ja äänioikeus on kaikilla 18 vuotta täyttäneillä Suomen kansalaisilla siinä kunnassa, jossa virallisesti asuu. Kuntavaaleja valmistellaan jo hyvää vauhtia ja puolueet keräävät ehdokkaita listoilleen, suurin osa on vahvistettu, mutta aikaa on vielä asettua ehdolle. OSKU on valmistellut kuntavaaleja jo viime vuoden syksystä asti, ja tahti nousee kohti vaalipäivää. Seuraavat kuntavaalit järjestetään jo tänä keväänä, ja varsinainen äänestyspäivä on 18.4.2021. Toimistolla kuntavaalien suunnittelusta vastaa erityisesti edunvalvonnan koordinaattori Emma Holsti (emma.holsti@osku.info / 0404108814), joten ole rohkeasti yhteydessä, jos sinulla on mitään kysyttävää!

Vaalien päivämäärät

- ehdokashakemusten jättöpäivä: 9.3.2021
- ehdokasasettelun vahvistaminen: 18.3.2021
- ennakkoäänestys kotimaassa: 7.-13.4.2021
- ennakkoäänestys ulkomailla: 7.-10.4.2021
- vaalipäivä: 18.4.2021
- tulosten vahvistaminen: 21.4.2021
- valtuustot aloittavat työnsä 1.6.2021

Mistä kunnissa päätetään?

- **Kunnissa päätetään kuntien toiminnasta ja taloudesta. Päätökset vaikuttavat esimerkiksi oppilaitoksiin, nuoripalveluihin sekä joukkoliikenteeseen.**
- Kuntavaaleissa valitaan valtuutetut kuntien valtuustoihin. Vuoden 2021 alussa kuntien lukumäärä on Manner-Suomessa 293 ja Ahvenanmaan maakunnassa 16, joista 107 käyttää itsestään kaupunki -nimitystä ja 202 kuntaa kunta -nimitystä. Kunnanvaltuusto on kunnan asukkaiden valitsema kunnan ylin toimielin. Valtuusto käyttää kunnan päätösvaltaa, jollei ole toisin säädetty. Kunnan ylin poliittinen päätösvalta kuuluu valtuustolle. Kunnan- ja kaupunginvaltuusto tarkoittavat samaa asiaa. Kunnissa on kunnanvaltuustoja ja kaupungeissa kaupunginvaltuustoja.
- Valtuustolla on kokonaisvastuu kunnan toiminnasta. Valtuuston tulee edistää kuntalaisten suoraa osallistumista kunnan toimintaan ja päätöksentekoon. Valtuutettujen, kuten muidenkin luottamustehtäviin valittavien vaalikelpoisuudesta, asemasta ja toimivallasta säädetään kuntalaisia. Valtuustoissa päätetään lisäksi asioista, jotka koskettavat kuntalaisia joka päivä. Valtuustot päättävät kunnan

taloudesta. Tätä kautta valtuusto päättää, mihin hankkeisiin ja palveluihin, kuten oppilaitoksiin, nuorisopalveluihin ja joukkoliikenteeseen kunta käyttää varoja.

- Tämän lisäksi kunnissa toimii lautakuntia, joihin osa kunnanvaltuustojen tehtävistä on jaoteltu eteenpäin. Lautakunnat voivat tehdä esityksiä kunnanvaltuustolle tai päättää suoraan joitain asioita. Lautakunta koostuu poliittisin perustein valituista kansalaisista eli usein valtuutetuista ja muista aktiivisista kansalaisista. Esimerkkeinä kunnissa voi olla liikunta- ja nuorisolautakunta, opetuslautakunta ja kulttuurilautakunta. Nämä vaihtelevat yleensä kunnan koon mukaan, miten paljon ja miten lautakunnat on jaoteltu.
- *Vielä kuvitteellinen esimerkki*, miten kunnissa tehtävät päätökset näkyvät kaikkien jokapäiväisessä elämässä. Aamulla heräät koulun asuntolasta, jonka kunta on päättänyt aikoinaan rakentaa ja kustantaa opiskelijoille. Rakennus alkaa kuitenkin olemaan vanha ja siinä on paljon pieniä vikoja, joten annat palautetta ja pyydät korjausta. Myöhemmin kaupunginvaltuusto päättää peruskorjata asuntolan. Menet aamulla kouluun, mutta ensimmäisen oppitunnin jälkeen onkin pitkä hyppytunti, lähiopetus on vähentynyt, kun resursseja on haluttu tiukentaa. Jätät tästäkin palautetta koululle, ja koulun johdossa oleville valtuutetuille kantautuu tieto opetuksen vähäisyydestä. He ottavat asian tutkittavakseen.
- Koulun jälkeen päätät mennä uimaan, koska muutaman kilometrin päähän kodistasi on juuri avattu uusi uimahalli. Hintoja on nostettu aiempaan verrattuna, mutta iloksesi huomaat, että opiskelijakortilla saat lipusta tuntuvan alennuksen, koska nuoret valtuutetut ajoivat kaupungin palveluihin tuntuvampia opiskelija-alennuksia. Uimahallissa liukastut ja satutat kätesi, joten joudut lähtemään terveysasemalle. Myös se on kunnan järjestämä palvelu, ja joudut jonottamaan muutaman tunnin ennen pääsyä lääkäriin. Sosiaali- ja terveyspalveluihin on juuri kohdistettu leikkauksia, jotta koulutukseen on voitu panostaa enemmän. Lääkäri tekee arvion ja teettää tutkimukset, ja kädessä ei onneksi ole murtumaa, mutta joudut lepäämään muutaman päivän. Kävelet kotiin terveysasemalta, ja huomaat teiden olevan aurattu lumesta huonosti ja valojen sammuvan kovin aikaisin. Myös nämä ovat kunnan velvollisuuksia hoitaa huolella.
- Esimerkistä huomaamme, miten moniin eri päivittäisiin asioihin kaupunginvaltuustoissa vaikutetaan. On päättäjistä kiinni, mihin asioihin panostetaan ja mitä rakennetaan. Mitä enemmän amiksia äänestää, sitä enemmän todennäköisesti muita amiksia istuu päättävissä elimissä ja sitä enemmän myös ammatilliseen koulutukseen ja opiskelijoihin tulee panostettua.

Miksi vaalit ovat amiksille tärkeitä?

- **Kuntavaaleissa päätetään lähes kaikista nuoria lähellä tapahtuvista asioista, ja nuoret ovat silti valtuustoissa selvästi aliedustettuina.** Nuorista taas ammatillisen koulutuksen käyneet ovat vielä enemmän aliedustettuina, eikä amisten

ääni kuulu päätöksenteossa riittävästi. Ammatillista koulutusta koskevista päätöksistä tietää parhaiten siellä opiskelevat tai sieltä valmistuneet itse, joten heidän tulisi olla vahvemmin tuomassa mielipideitä esiin. Tarvitaan lisää amiksia ehdolle, ja lisää amiksia käyttämään ääntään vaaleissa. Lähtisitkö sinä ehdolle? Kannustaisitko kaveripiiriäsi käyttämään ääntään?

- [Allianssin sivuilta](#) löydät lisää tietoa nuorten äänestysaktiivisuudesta.

Helposti saatetaan ajatella, että päästääkseen kuntavaaleissa ehdolle, pitää olla valmiiksi tosi perillä politiikasta, kunnan päätöksentekoprosesseista tai vähintäänkin jonkin puolueen pitkäaikainen jäsen. Näin ei kuitenkaan ole, vaan ehdokkaiksi halutaan ja tarvitaan ihan kaikenlaisia ja ikäisiä ihmisiä. Varsinkaan nuorista ehdokkaista harvalla puolueella on ylitarjontaa, joten jos maailman (tai ainakin oman kunnan asioiden) muuttaminen kiinnostaa, kannattaa rohkeasti lähteä ehdolle! Ammattiin opiskelevia tarvitaan enemmän kuin koskaan tuomaan äänensä kuuluviin.

Miten pääsen ehdolle?

Ehdolle voi asettua kuka tahansa viimeistään vaalipäivänä 18 vuotta täyttävä. Ehdolla voi olla kotikunnassaan, eli siinä kunnassa, jossa virallisesti asuu. Moni lähtee ehdolle siinä kunnassa, josta on kotoisin, vaikka asuisikin esimerkiksi opiskelun vuoksi muualla. Valtaosa asettuu ehdolle puolueen nimittämänä, joskin myös valitsijayhdistyksen kautta voi päästä ehdolle.

Ehdokkaita kuntavaaleissa voivat asettaa:

- 1) puoluekisterissä olevat puolueet sekä
- 2) äänioikeutettujen perustamat valitsijayhdistykset.

- Kukin puolue voi asettaa kunnassa enintään valittavien valtuutettujen puolitoistakertaisen määrän ehdokkaita.
- Puolueet voivat muodostaa keskenään vaaliliittoja. Vaaliliiton muodostaneiden puolueiden ehdokkaiden yhteismäärä saa kuitenkin olla enintään sama kuin yksittäisen puolueen ehdokkaiden enimmäismäärä.
- Valitsijayhdistyksen yhden ehdokkaan asettamiseksi voi perustaa vähintään 10 asianomaisessa kunnassa äänioikeutettua henkilöä.
- Puolueen tai valitsijayhdistyksen tulee toimittaa ehdokaslistansa (ehdokashakemuksensa) kunnan keskusvaalilautakunnalle viimeistään 4.5.2021 (40. päivänä ennen vaalipäivää) ennen kello 16.
- Jos olet ehdolla kuntavaaleissa ja tulet valituksi valtuutetuksi tai varavaltuutetuksi olet velvollinen tekemään vaalirahoitusilmoituksen. Ilmoitus on tehtävä Valtiontalouden tarkastusvirastolle viimeistään kahden kuukauden kuluttua vaalien tuloksen vahvistumisesta. Lue lisää: www.vaalirahoitus.fi

Kuntavaaleissa ehdolle asettuvan ei tarvitse olla myöskään valmiiksi minkään puolueen jäsen. Alla on eduskuntapuolueet lueteltuina, ja linkit ehdokkaaksi hakeutuville puolueiden sivuille, joiden kautta saat ohjeet siitä, miten ehdokkaaksi voi päästä. Jos puolueella, jonka ehdokkaaksi haluaisit, ei ole erillistä vinkkaussivua, ole yhteydessä suoraan oman kuntasi kyseisen puolueen paikallisyhdistykseen tai piiriin.

- [SDP](#)
- [Perussuomalaiset](#)
- [Keskusta](#)
- [Kokoomus](#)
- [Vihreä liitto](#)
- [Vasemmistoliitto](#)
- [Kristillisdemokraatit](#)
- [SFP – RKP](#)
- [Liike Nyt](#)

Kaikki rekisteröidyt puolueet löydät vaalit.fi sivuilta.

Saanko äänestää?

Kuntavaaleissa äänioikeutettu on jokainen viimeistään vaalipäivänä 18 vuotta täyttävä henkilö, joka on

- Suomen tai muun EU:n jäsenvaltion taikka Islannin tai Norjan kansalainen ja jonka kotikunta kyseinen kunta on 23.4.2021 (51. päivänä ennen vaalipäivää); tai
- muun valtion kansalainen, jonka kotikunta kyseinen kunta on 23.4.2021 (51. päivänä ennen vaalipäivää) ja jolla on ollut yhtäjaksoisesti kotikunta Suomessa kahden vuoden ajan laskettuna 51. päivästä ennen vaalipäivää; tai
- EU:n tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa ja jolla on asuinpaikka kyseissä kunnassa 23.4.2021 (51. päivänä ennen vaalipäivää) edellyttäen, että hänen tietonsa on talletettu hänen pyynnöstään väestötietojärjestelmään ja että hän on kirjallisesti ilmoittanut Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään 22.4.2021 (52. päivänä ennen vaalipäivää) haluavansa käyttää äänioikeuttaan kuntavaaleissa.

Milloin äänestän?

Äänestäminen ennakkoon

Äänioikeutettu voi vaalipäivän äänestyksen sijasta äänestää ennakkoon missä tahansa yleisessä ennakoäänestyspaikassa kotimaassa tai ulkomailla. Ennakoäänestys aloitetaan 11. päivänä ennen vaalipäivää ja lopetetaan kotimaassa 5. päivänä ennen vaalipäivää ja ulkomailla 8. päivänä ennen vaalipäivää.

Ennakkoon äänestäessä tarvitset mukaasi vain henkilöllisyystodistuksen, joka voi olla poliisin myöntämä henkilökortti, passi, ajokortti tai vastaava kuvallinen asiakirja.

Äänestäminen vaalipäivänä eli 13.6.2021

Vaalipäivänä äänioikeutettu saa äänestää vain siinä äänestyspaikassa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin ja äänestäjälle postitse saapuneeseen ilmoituskorttiin.

Äänestyspaikat ovat vaalipäivänä avoinna klo 9–20.

Vaalien ajan ulkomailla asuvat tai oleskelevat äänioikeutetut voivat äänestää kirjeitse ulkomailta. Voit ottaa mukaasi myös postitse kotiisi saapuneen äänioikeusilmoituksen (ilmoitus äänioikeudesta), mutta voit äänestää myös ilman sitä.

Ketä äänestäisin?

Koska puolueella on politiikassa väliä, on hyvä varmistaa, että puolueen yleinen linja vastaa omia arvoja. Kukaan ei ole kaikesta samaa mieltä minkään puolueen kanssa, mutta jos on kovin monesta asiasta täysin eri linjoilla, käy vaikuttaminen ensinnäkin raskaasti eivätkä omat ajatukset saa välttämättä tukea puolueen sisällä, kun kantoja muodostetaan. Yhteistyötä politiikassa kannattaa tehdä tietysti myös yli puoluerajojen. Kannattaa etsiä sellainen puolue, jonka kanssa on eniten samaa mieltä.

Jos puoluevalinta ei ole selvä, kannattaa lukea puolueen sivuilta puolueen periaateohjelma tai edellisten vaalien ohjelma. Se kertoo puolueen perusarvot ja sen, mitä asioita puolue ensisijaisesti ajaa. Suurin osa puolueista on julkaissut jo omat kuntavaaliohjelmat, löydät ne kunkin puolueen nettisivuilta.

Allianssi on koonnut hyvät tiivistelmät puolueista [tänne](#), ne kannattaa käydä tsekkaamassa!

OSKUn kuntavaalitavoitteet

Opiskelijoiden osallisuuteen selkeät rakenteet

Opiskelijoilla tulee olla aito mahdollisuus vaikuttaa kaikkiin opiskelijoihin liittyviin tai heidän asemaansa vaikuttaviin päätöksiin. Koulutuksen järjestäjien on varmistettava, että opiskelijakuntatoiminnalle on aidosti riittävästi tukea ja resursseja. Näihin kuuluvat myös riittävät toimitilat. Opiskelijakuntatoiminnan tukemiseen on nimettävä vastuuhenkilö oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstöstä ja hänelle on osoitettava tähän tehtävään riittävä työaikaresursointi.

Lähes kaikissa kunnissa toimii myös nuorisovaltuustot, jotka ovat erinomainen vaikuttamiskanava paikallisen kunnan päätöksentekoon. Osa ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista asuu kuitenkin eri paikkakunnalla, kuin missä käyvät koulua. Myös ikä voi tulla helposti esteeksi hakemiselle. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että amiksille taataan mahdollisimman monipuolisia vaikuttamisen paikkoja omaan arkeensa. Kaikki eivät halua lähteä luottamustehtävien kautta vaikuttamaan, vaan on luotava aidosti matalankynnyksen kanavia tuoda nuorten mielipiteitä esiin nykyisten rakenteiden lisäksi.

Enemmän yrittäjyyskasvatusta ja yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten välille

Suomessa tarvitaan edelleen lisää yrittäjyyttä ja yrittäjämysteistä. Iso osa pk-yrittäjistä on ammatillisen koulutuksen käyneitä, ja useat amikset ovat kiinnostuneita lähtemään yrittäjiksi valmistumisen jälkeen. Kaikista ei tarvitse eikä pidä tulla yrittäjiä, mutta työelämässä yrittäjämäisestä asenteesta on paljon hyötyä.

Paikallisten koulutuksen järjestäjien ja elinkeinoelämän yhteistyö on avainasemassa työllisyyden parantamisessa ja yrittäjyysmyönteisyyden lisäämisessä. Opiskelijoiden on hyvä tutustua yrityksiin opintojen aikana ja yrittäjien on nykyistä enemmän käytävä kertomassa toiminnastaan oppilaitoksissa. Siten tieto yrittäjyydestä leviää laajemmin ja konkreettisemmin molemmille osapuolille. Opiskelijoille tulee taata mahdollisuus tutustua yrityksiin opintojen aikana ja yrittäjille pääsy oppilaitokseen kertomaan työelämästä.

Enemmän opiskelija-asuntoloita ja edullisia opiskelija-asuntoja

Monet oppilaitokset tarjoavat kaukaa tuleville opiskelijoilleen opiskeluvuoron ajaksi ilmaisen asuntolan oppilaitoksen yhteydessä. Ilman asuntoloita monen nuoren opiskelu ammattiin olisi mahdotonta. Erityisen tärkeitä asuntolat ovat niissä paikoissa, joissa koulumatkat ovat kohtuuttoman pitkiä ja raskaita opiskelijoille. Haluammekin lisää asuntolapaikkoja amiksille. Asuntoloihin tulee tehdä kuntotarkastukset säännöllisin väliajoin ja asumiseen tarkoitettujen rahojen tulee mennä aidosti asuntoloiden kehittämiseen. Opiskelija-asuntojen kaavoituksen yhteydessä on taattava riittävät kulkuyhteydet asuntoloiden ja oppilaitosten välille.

Asuntoloiden lisäksi edullisia, opiskelijoille suunnattuja vuokra-asuntoja tulee rakentaa lisää kattavasti ympäri Suomea. Etenkin suurissa kaupungeissa vuokrat ovat nousseet todella korkeiksi, mihin opiskelijoilla ei ole varaa nykyisen tukijärjestelmän puitteissa.

Opetukseen riittävät resurssit

Suurin osa ammatillisen koulutuksen järjestäjistä on kuntia, kuntayhtymiä tai kunnallisia osakeyhtiöitä. Kunnat myös vastaavat ammatillisen koulutuksen rahoituksesta asukaskohtaisen rahoitusosuuden kautta. Näin ollen kunnissa käytetään merkittävää valtaa siihen, miten paljon ammatilliseen koulutukseen panostetaan kuntien kautta. Reformin myötä fyysinen opetus on vähentynyt merkittävästi valtakunnallisten leikkausten myötä, ja opetus on kärsinyt. Kunnanvaltuustoissa tulee ohjata riittävästi resursseja laadukkaaseen opetuksen varmistamiseksi.

Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille

Maksuton ehkäisy luo tasavertaisen mahdollisuuden sadoille tuhansille nuorille pitää seksuaaliterveydestään huolta ilman, että oma tai perheen varallisuus rajaa vaihtoehtoja tai asettaa esteitä ehkäisyhankinnalle. Osassa kunnissa taataan jo alle 25-vuotiaille maksuton ehkäisy, ja haluamme saman toteutuvan kaikissa Suomen kunnissa.

